

FIȘA DISCIPLINEI

Morfologii vizuale și compoziționale în Arta sacră din Patrimoniul cultural

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Teologie Ortodoxă / Teologie
1.3 Catedra	Teologie (Artă Sacră)
1.4 Domeniul de studii	Teologie (Artă Sacră)
1.5 Ciclul de studii	2019-2021(master)
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă- Arta Sacră în Patrimoniul cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Morfologii vizuale și compoziționale în Arta sacră din Patrimoniul cultural						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ. dr. DOMINTE Georgeta Merișor						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ. dr. DOMINTE Georgeta Merișor						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB/ DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					21
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					42
Tutoriat					-
Examinări					2
Alte activități: organizări expoziționale, participări la concursuri					15
3.7 Total ore studiu individual	94				
3.9 Total ore pe semestru	150				
3.10 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Absolvent cu examen de licență.
4.2 de competențe	Cunoștințe generale despre artele plastice; disponibilități creative pentru studii teoretice și aplicative în domeniul vizual.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Material documentar și vizual adiacent. Sală cu dotări tehnice corespunzătoare prezentărilor de imagini.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Atelier cu dotări tehnice adecvate ; mobilier corespunzător activităților artistice plastice; materiale și ustensile de lucru.

6. Competențele specifice acumulate	
Competențe profesionale	<p>C1. Amplificarea de competențe profesionale în sens compozițional vizual prin dezvoltarea și perfecționarea percepției și acțiunii artistice plastice pentru realizarea aplicațiilor practice specifice domeniului imagistic creștin, îndeosebi ortodox.</p> <p>C2. Constituirea unei baze de cunoaștere teoretică și aplicativă a termenilor, teoriilor și conceptelor din sfera artelor plastice în corelare cu domeniul teologic. Identificări morfologice vizuale și compoziționale în arta sacră din cadrul patrimoniului cultural.</p> <p>C3. Adecvare compozițional-iconografică a morfologiilor plastice din mediul natural și construit.</p> <p>C4. Evaluări valorice obiective ale structurilor constructive și compoziționale de imagini religioase, realizate la nivele diferite de complexitate și amplitudine.</p> <p>C5. Studii teoretice și aplicative, realizate în sens creativ, pentru evidențierea importanței cunoașterii și folosirii conștiente a valențelor morfologiilor plastice compoziționale în exprimările artistice cu specific religios. Particularități morfologice și compoziționale ortodoxe în contextul artei sacre și al arealului creștin.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Evidențierea raporturilor dintre parte și întreg, ori secțiuni și ansambluri vizual-artistice, prin demonstrarea conexiunilor specifice dintre elemente plastice de limbaj vizual și tipologii compoziționale din arta sacră, îndeosebi creștină, parte a patrimoniului cultural.</p> <p>CT2. Morfologiile plastice compoziționale ca limbaje de relaționare social-umană și comunicare interpersonală prin intermediul receptării și realizării operelor vizuale.</p> <p>CT3. Dobândirea de competențe organizatorice a unui cumul de elemente, cu extrapolarea echilibrului și armoniei compoziționale din spațiul operei vizuale în mediul mai extins imagistic, fizic și social. Reflectare a unor principii compoziționale de la un nivel minimal ori restrâns la amplitudinea unei asocieri de elemente și situații.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Demonstrarea conexiunilor specifice dintre elementele plastice de limbaj vizual și diverse tipologii compoziționale din arta religioasă, îndeosebi creștină, inclusă patrimoniului cultural.
7.2 Obiectivele specifice	Dezvoltarea și perfecționarea percepției, înțelegerii și acțiunii artistice plastice pentru realizarea optimă și în sens vizual compozițional a aplicațiilor teoretice/practice specifice domeniului imagistic creștin, îndeosebi ortodox.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Caracteristici și roluri ale elementelor de limbaj plastic în realizarea tipologiilor compoziționale ale imaginilor sacre din patrimoniul cultural.</p> <p>1.1. Statica și dinamica formelor plastice fundamentale. Scheme și structurări compoziționale în arta sacră precreștină, creștină și necreștină. Morfologii ale desenului și culorii în context istoric, exprimate compozițional – 16 ore.</p> <p>2. Morfologii vizuale și compoziționale în arta religioasă. Tipologii creștine.</p> <p>2.1. Morfologii vizuale și compoziționale închise – 4 ore</p> <p>2.2. Morfologii vizuale și compoziționale deschise -4 ore</p> <p>2.3. Morfologii vizuale și compoziționale complexe – 4 ore</p>	<p>Metode didactice expositive, frontale, bazate pe expuneri/prelegeri în cadrul facultății, online și al unor obiective culturale (așezăminte de cult, șantier bisericești, ateliere cu profil artistic, muzee, expoziții, colecții și laboratoare, centre de cultură -de stat și particulare).</p>	<p>Documentații diverse, teoretice și imagistice. Prezentări în raport cu diverse materiale informative și obiective culturale, artistice, religioase.</p>

Bibliografie:

-Ailincăi, C., *Introducere în gramatica limbajului vizual*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982; Ed. Polirom, Iași, 2010; Bartoș, M.J., *Structuri compoziționale*, Ed. Artes, București, 2005; Beitzel, B., consultant, *Biblica. Atlasul Bibliei*, Ed. Litera Internațional, București, 2011; Bica, S., *Cer=Cupolă(structura bisericii creștine)*, Ed. Paideia, București, 2000; Bouleau, Ch., *Geometria secretă a pictorilor*, Ed. Meridiane, București, 1979; Brown, M.P., *Ghid de artă creștină*, Ed. Casa Cărții, Oradea, 2009; Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000; Dumitrescu, Sorin, *Noi și icoana*, Ed. Fundația Anastasia, 2010; Dumitrescu, Zamfir, *Structuri plastice -Structuri geometrice*, Ed. Meridiane, București, 1984; Dumitrescu, Zamfir, *Leonardo, structuri geometrico-plastice*, Ed. Meridiane, București, 1988; Kordis, G., *Ritmul în pictura bizantină*, Ed. Bizantină, București, 2008; Lotz, J., Vesper, T., *Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa de sud*, Ed. Șchei Brașov, 1998; Nyssen, W., *Începuturile picturii bizantine*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975; Popescu -Vâlcea, Gh., *Miniaturi românești*, Ed. Meridiane, București, 1998; *Programul iconografic al Bisericii Ortodoxe, Îndrumar pentru zugravii de biserici*, București 1979; Radian, H.R., *Cartea proporțiilor*, Ed. Meridiane, București, 1981; Schmidt, M., Vesser, T., *Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa centrală și de sud-est*, Ed. Șchei Brașov, 1998; Sandler, E., *Icoana, imaginea nevăzutului*, Ed. Sophia, București, 2005; Teodosiu Anatolie, *Din universul ascuns al operei de artă*, Ed. ALLFA, București, 2001; Fischer, R., Dr. Würmli, M., s.a., *Cele mai frumoase locuri din lume. Toate siturile din Patrimoniul Mondial UNESCO*, Ed. Litera, București, 2014; *Colecțiile revistelor Mari Pictori, Art Galery și Antichități*. Cărți și albume diverse despre arta sacră, preponderent creștină. Modele iconografice creștine, îndeosebi de tradiție bizantină.

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
<p>Conținutul laboratoarelor se corelează tematicilor cursurilor, în vederea realizării unor referate și lucrări practice care exprimă studiul teoretic și aplicativ al imaginii sacre. La modul general și cu direcționare religioasă, studiile respective se recomandă a fi realizate cu atenție și acuratețe, urmărindu-se prin intermediul lor perfecționarea observației și amplificarea aptitudinilor creative de redare plastică și compozițională în mod conștientizat.</p> <p>1. Documentare vizuală periodică, cu scop teoretic și aplicativ, privind arta sacră în contextul patrimoniului cultural și tipologia morfologiilor vizuale și compoziționale, preponderent creștine. Aplicații opționale (cu modalități diferențiate de lucru), în relație cu alegerea direcționării de specializare - pictură bisericească sau conservare-restaurare (suport papetar și icoană-lemn policrom) – 8 ore.</p> <p>2. Redarea plastică a construcției, valorării și colorării imaginii artistice în sens compozițional. Sintetizări decorative și/sau figurative. Exprimări teoretice și aplicative (în funcție de specificul anterior al licenței absolvite), corelate opțional unor subiecte creștine din prima parte a anului bisericesc- 20 ore .</p>	<p>Metode didactice expositive și aplicative, frontale și individuale, bazate pe: expuneri, conversații, demonstrații, exerciții și pe documentări diverse, online și în cadrul unor obiective religioase și culturale (așezăminte de cult, șantiere bisericești, ateliere cu profil artistic, muzee, expoziții, biblioteci, colecții și laboratoare, centre de cultură- de stat și particulare).</p>	<p>Documentări și activități polarizate (în ateliere, la domiciliu, în natură , în obiective religioase și de patrimoniu/muzee, colecții, în galerii de artă, colecții, biblioteci s.a.).</p>
<p>Bibliografie: Publicațiile recomandate la curs, cu imaginile lor aferente. Diverse modele din arta universală și din cea creștină : -Ailincăi, C., <i>Introducere în gramatica limbajului vizual</i>, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982; Ed. Polirom, Iași, 2010; Bartoș, M.J., <i>Structuri compoziționale</i>, Ed. Artes, București, 2005; Beitzel, B., consultant, <i>Biblica. Atlasul Bibliei</i>, Ed. Litera Internațional, București, 2011; Bica, S., <i>Cer=Cupolă(structura bisericii creștine)</i>, Ed. Paideia, București, 2000; Bouleau, Ch., <i>Geometria secretă a pictorilor</i>, Ed. Meridiane, București, 1979; Brown, M.P., <i>Ghid de artă creștină</i>, Ed. Casa Cărții, Oradea, 2009; Dionisie din Furna, <i>Erminia picturii bizantine</i>, Ed. Sophia, București, 2000; Dumitrescu, Sorin, <i>Noi și icoana</i>, Ed. Fundația Anastasia, 2010; Dumitrescu, Zamfir, <i>Structuri plastice -Structuri geometrice</i>, Ed. Meridiane, București, 1984; Dumitrescu, Zamfir, <i>Leonardo, structuri geometrico-plastice</i>, Ed. Meridiane, București, 1988; Kordis, G., <i>Ritmul în pictura bizantină</i>, Ed. Bizantină, București, 2008; Lotz, J., Vesper, T., <i>Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa de sud</i>, Ed. Șchei Brașov, 1998; Nyssen, W., <i>Începuturile picturii bizantine</i>, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975; Popescu -Vâlcea, Gh., <i>Miniaturi românești</i>, Ed. Meridiane, București, 1998; <i>Programul iconografic al Bisericii Ortodoxe, Îndrumar pentru zugravii de biserici</i>, București 1979; Radian, H.R., <i>Cartea proporțiilor</i>, Ed. Meridiane, București, 1981; Schmidt, M., Vesser, T., <i>Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa centrală și de sud-est</i>, Ed. Șchei Brașov, 1998; Sandler, E., <i>Icoana, imaginea nevăzutului</i>, Ed. Sophia, București, 2005; Teodosiu Anatolie, <i>Din universul ascuns al operei de artă</i>, Ed. ALLFA, București, 2001; Fischer, R., Dr. Würmli, M., s.a., <i>Cele mai frumoase locuri din lume. Toate siturile din Patrimoniul Mondial UNESCO</i>, Ed. Litera, București, 2014; <i>Colecțiile revistelor Mari Pictori, Art Galery și Antichități</i>. Cărți și albume diverse despre arta religioasă, preponderent creștină. Modele iconografice creștine, îndeosebi de tradiție bizantină.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

In funcție de diverse oportunități de valorificare a cunoștințelor și a realizărilor teoretice și aplicative, conținuturile disciplinei se nuanțează prin adaptări necesare, pe structura cadru grefându-se eventualele corelări ad-hoc în sens tematic și practic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Comparări calitative și cantitative ale cunoștințelor la nivel de persoană și de grup	Note pentru prezentări teoretice/aplicative. Colocviu la final.	20% pentru activitatea din timpul semestrului + evaluare finală
10.5 Seminar/laborator	Comparări calitative și cantitative ale lucrărilor la nivel de persoană și de grup	Note pentru aplicații teoretice/practice. Colocviu la final. Medie a notelor pentru susțineri teoretice și realizări aplicative.	80% pentru activitatea din timpul semestrului + evaluare finală
10.6 Standard minim de performanță			
Frecvența receptivă și activă (min. 90 %) la orele de curs și lucrări.			

Data completării
30. 09. 2042

Semnătura titularului de curs și de seminar
Conf. univ.dr. Georgeta Merișor.DOMINTE

Data avizării în catedră
..03.10.2020

Semnătura Șefului catedrei (Directorului de Departament):
Conf. univ.dr. Iulian Constantin DAMIAN

